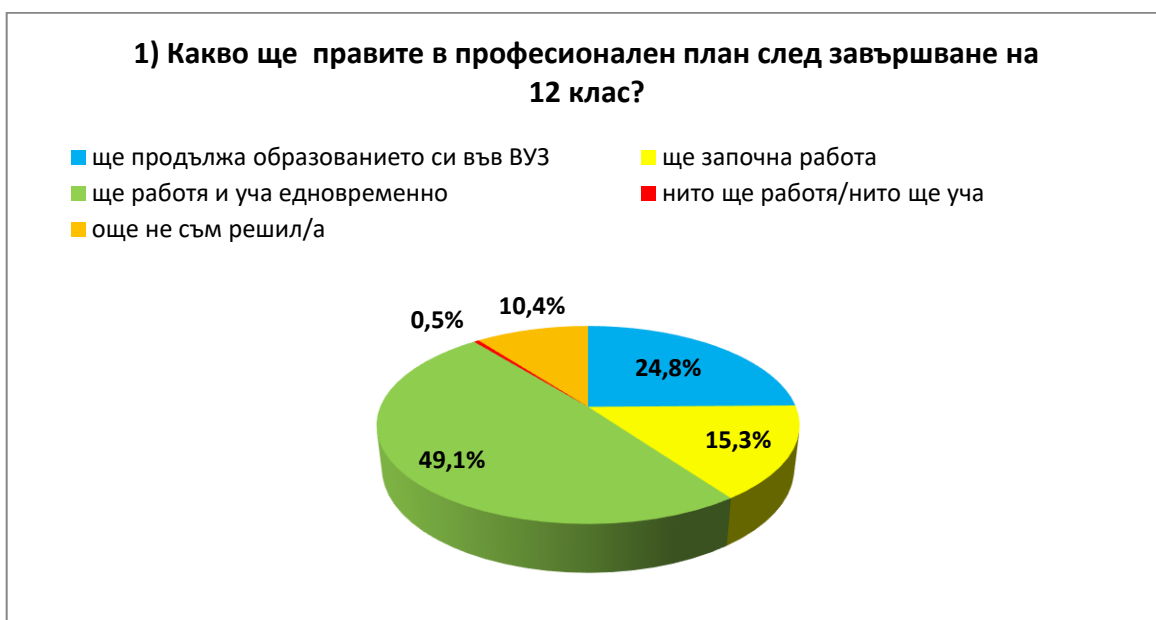

Резултати от анкетното проучване сред учениците от 12 клас от професионалните паралелки на средните училища и гимназии в област Габрово- учебна 2020-21 г.

В периода септември 2020 - март 2021 г. бе проведено анкетно проучване сред учениците от 12 клас от професионалните паралелки на училищата от област Габрово за готовността им за избор на образование във ВУЗ и за нагласите им за реализация на пазара на труда.

В проучването взеха участие 222 ученика от 12 клас на училищата на област Габрово, които предлагат обучение в професионални паралелки. В изследването се включиха 6 от общо 8 училища, които към настоящия момент предлагат обучение по специалност от професия в 12 клас.

Въпрос№1: Какво ще правите в професионален план след завършване на 12 клас?

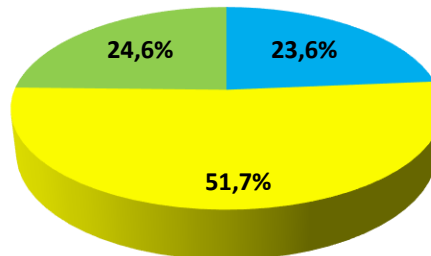

От отговорите на първия въпрос се вижда, че по-голямата част от учениците ще опитат да съвместят обучението във ВУЗ с работа. Че само ще учат са посочили 24,8%. Тези, които ще потърсят веднага реализация на пазара на труда са 15,3%, а 10,4% споделят, че още не са взели решение какво ще правят. Един ученик или 0,5% от анкетираните е споделил, че нито ще работи - нито ще учи.

Въпрос№2: Ако поне единият Ви избор е да учите, какво избирате?

2) Ако поне единият Ви избор е да учите, какво избирате?

- ще уча по специалността
- ще продължа по друга специалност
- още не съм решил/а

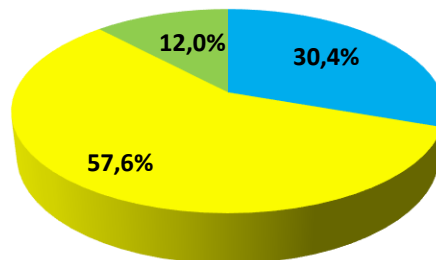

Притеснителни са резултатите от втория въпрос, където 51,7% от анкетираните ученици са посочили, че ако продължат да учат, то ще продължат в специалност, която е различна от тази, по която се обучават в момента. В същото професионално направление ще се обучават 23,6% от анкетираните, а 24,6 % споделят, че още не са решили (към момента на провеждане на анкетата).

Въпрос№3: Ако поне единият Ви избор е да работите, какво ще изберете?

3) Ако поне единият Ви избор е да работите, какво ще изберете?

- ще търся работа по специалността
- ще търся каквато и да е работа
- друго

Едва 30,4% от анкетираните споделят, че, ако смятат да започнат работа, то това ще е работа по специалността, по която се обучават в момента. Виждаме също, че 57,6% от участвалите в анкетата младежи, казват, че ще търсят каквато и да е работа. Половината от тези 12%, отбелязали графа „друго“ не са посочили какво точно имат предвид. Останалите са посочили различни отговори сред които, собствен бизнес, семеен бизнес, други са споделили, че вече работят, а някой е отбелязал, че ще работи каквото му харесва. Има и отговори, които са встрани от зададения въпрос.

Въпрос№4: Ако смятате да продължите образованието си във ВУЗ, от каква информация бихте имали нужда, за да направите по-добър и информиран избор за себе си?

За да направят по-добър и информиран избор 58,1% от абитуриентите споделят, че имат нужда да знаят повече за това какво се изучава в избраната от тях специалност. Други 56,3% биха искали да научат повече за това къде ще могат да се реализират след завършване на висшето си образование, а 52,6% какво ще могат да работят след това. С близък резултат е нуждата от информация за това колко добре ще бъде заплатен труда им. Най-малко ученици се интересуват от това дали в избрания ВУЗ и специалност има възможност за студентски стажове и обмен - 21,9%, както и от това какви трудности ще срещнат в обучението си - 25%.

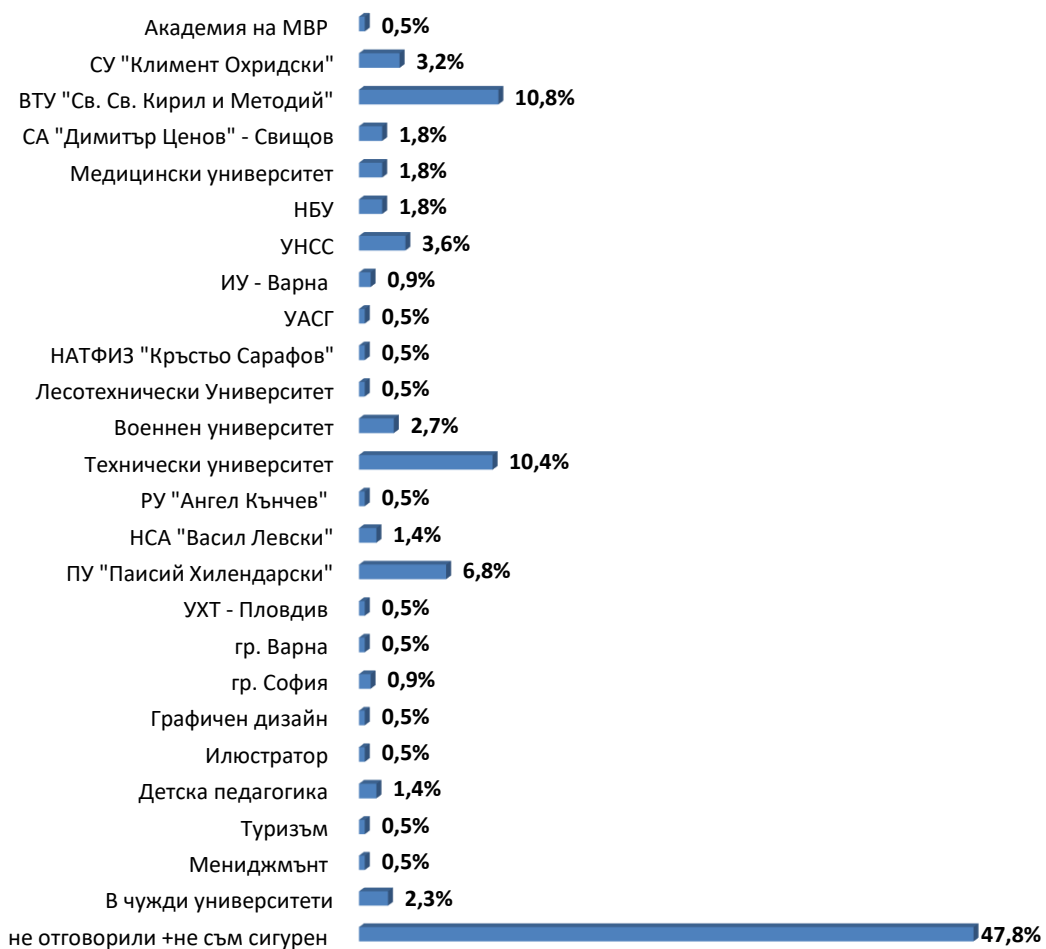
Въпрос №5: В кои от посочените по-долу области смятате, че може да имате нужда от повече информация и/или обучение?

Запитани в коя област биха имали нужда от допълнително обучение и информация, малко над половината - 50,5% от учениците биха искали да знаят какви ще бъдат задълженията на работното им място. На следващите две места, почти с еднакъв резултат учениците са посочили нуждата от обучение за това как да се подготвят и държат на интервюто за работа и как да подготвят документите си за кандидатстване. Как да отстояват професионалните си интереси биха искали да знаят 36,3% от анкетираните. Най-малко се интересуват от това какви ще бъдат задълженията на работодателя - 22,6%, а 12,7% от анкетираните смятат, че нямат нужда от допълнителна информация и/или обучение.

Въпрос №6: Ако днес трябва да кандидатствате, в кой ВУЗ бихте се записали да учите?

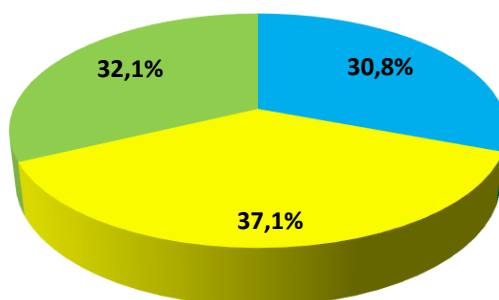
6) Ако днес трябва да кандидатствате, в кой ВУЗ бихте се записали да учите?

Въпрос №7: Имате ли нужда от помощ и подкрепа при професионалната си реализация?

7) Имате ли нужда от помощ и подкрепа при професионалната си реализация?

■ да ■ не съм сигурен/сигурна ■ не

От отговорите на следващия въпрос става ясно, че 30,8% имат нужда от помощ и подкрепа в процеса на планиране и управление на кариерата. Тези, които ясно са заявили, че нямат нужда някой да им помага или да им окаже подкрепа са 32,1%, а онези, които се колебаят в отговора на този въпрос са 37,1%.

Въпрос№8: Кой според Вас, би могъл да Ви помогне в професионалната Ви реализация или избор на ВУЗ?

Този и следващият 9-ти въпрос имат за цел да установят, кои се значимите хора в живота на ученика, които могат да му помогнат в професионалната му реализация. Независимо дали на този етап ще учи, работи или ще съвместява двете дейности.

От отговорите на 8-ми въпрос се вижда кои възрастни около себе си, абитуриентите разпознават като хора, които могат да им бъдат от полза. Очертава се един по-широк кръг, в който учениците, освен родителите, приятелите и учителите (както бе в 7 клас), вече допускат и професионалистите, които упражняват професията, която са избрали да придобият (или близка до нея) - 56,8%, както и студентите, които се обучават в избраната специалност- 43,7% от учениците са ги посочили като референтни личности. Повишава се броя на учениците (в сравнение със седми клас), които гласуват доверие на кариерните консултанти. Тук процентът е вече 17,6%.

3,6% от анкетираните не разпознават никого от посочените като човек, който може да им помогне в избора на професия и бъдещата им реализация.

Част от тези 2,7% отбелязали в графата „други“ са записали, че сами ще направят избора си, а при другите няма връзка със зададения въпрос.

Въпрос№9: С кого сте склонни да обсъдите своето бъдеще (ВУЗ, работа, кариера)?

Този въпрос е подобен на предходния, но цели да провери вече готовността на учениците да се свържат и да потърсят помощ от някой от тези хора. С други думи предполага инициатива и действие. Тук на първо място отново са родителите, но вече посочени от 88,3% от анкетираните, което е с над 20% повече от предходния въпрос. Следват приятелите с 57,2%, които на предходния въпрос заемаха четвърто място. Вижда се, че процента на професионалистите е паднал от 56,8% при 8-ми въпрос на 43,7% тук. Драматично е паднал и процента на учениците, които разпознават студентите, като хора които могат да са им от полза - 43,7%, но биха ги потърсили за помощ или съвет - 27,9%.

Въпрос №10: Какво бихте искали да Ви „дава“ Вашата бъдеща професия?

Запитани какво биха искали да получават от бъдещата си професия, учениците са дали отговори, сходни на миналогодишните. На първо място са посочили „много добро заплащане“ отбелязано от 79,7% от анкетираните. Следват удовлетворението от труда – 59% и

възможността постоянно да подобряват своите умения - 57,2%. Най-малко ученици търсят спокойствие 31,1% и сигурност, дефинирана тук като възможност лесно да намират и да се задържат на работа - 30,2%.

Въпрос№11: Атрибути по ранг

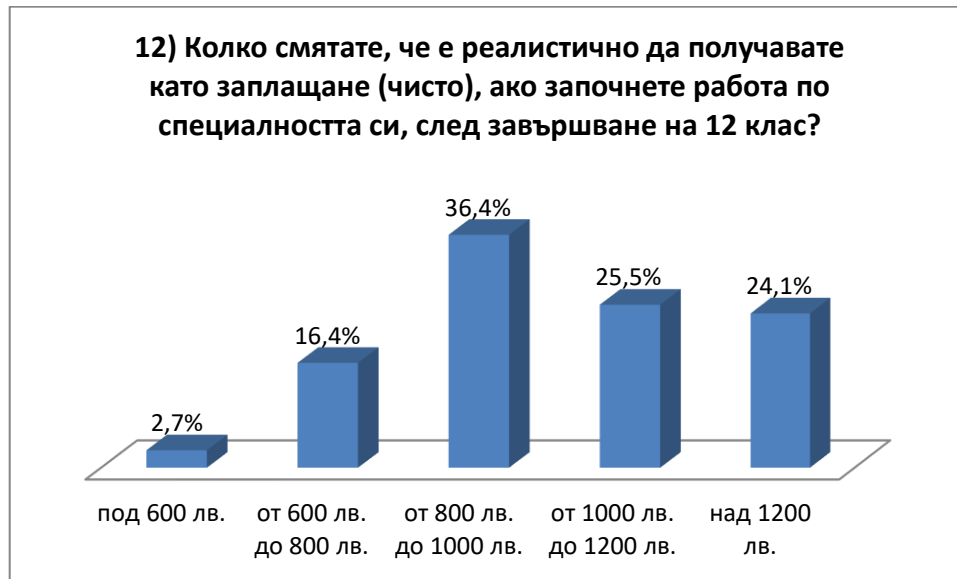

При предходния 10-ти въпрос учениците можеха да избират неограничен брой атрибути на професията, а класирането бе на база брой избори.

В този 11-ти въпрос учениците бяха помолени да изберат трите (или по-малко, ако са избрали по-малко от три) най-важни за тях отговори, които са отбелязали в предходния десети въпрос и да ги подредят като най-важния поставят на първо място. На отговорите поставени на първо място бе придадена стойност 3 (точки), на второ - 2, а на трето - 1. Така класирането се получава на база брой получени точки. И така с най-много точки, отново на първо място са „пари“ (много добро заплащане), на второ „да виждам резултата от своя труд“ и на трето „да получавам нови знания“.

Въпрос№12: Колко смятате, че е реалистично да получавате като заплащане (чисто), ако започнете работа по специалността си, след завършване на 12 клас?

Едно от условията за по-лесна адаптация на работното място е младежите да имат реалистични очаквания за бъдещите си професионални задължения, за условията на труд, за заплащането, което ще получават.

Запитани какво заплащане очакват да получат, ако започнат работа по специалността, близо 50% от анкетираните са споделили, че очакват да получават над 1000 лв. нетно възнаграждение (25,5% - от 1000 до 1200 лв. и 24,1% над 1200 лв.). Най-голямата група - 36,4% очакват да получават между 800 и 1000 лв. Между 600 и 800 лева мислят, че ще получават 16,4%, а 2,7% очакват да получават под 600 лв. нетна работна заплата.

Въпрос №13: Знаехте ли какво ще работите (бяхте ли добре запознати с професията, която избирате), когато кандидатствахте в средното училище?

Видно от отговорите на този въпрос 43% от учениците споделят, че са били добре запознати с професията, когато са избирали къде да продължат образованието си след седми клас. Малко по-малко, а именно 33,9% казват, че са били запознати, но са имали нужда и от допълнителна информация. Близо 15%, а по-точно 14,9 признават, че не са знаели почти нищо за професията, която са избирали. Останалите 8,1% споделят, че не могат да преценят.

Въпрос№14: Ако днес имате възможност да се върнете в 7 клас и да кандидатствате на ново, бихте ли избрали нещо друго?

Отговорите на този въпрос показват доколко учениците смятат избора си в 7 клас за правилен.

Виждаме, че по-голямата част от анкетираните - 65,2%, споделят, че не биха променили избора си. Малко над $\frac{1}{4}$, а именно 27,5% споделят, че биха избрали нещо друго. Останалите 7,2% не могат да преценят.

От тези 27,5% които биха променили избора си, 6,3% биха избрали друга професия в същото училище, 9,1% друга професия в друго училище. Или, ако обобщим 15,4% биха останали в професионалното образование. 4,5% биха избрали спортно училище, а в училище по изкуствата биха учили 3,2%. Профилирана паралелка биха избрали 1,4%.

*Отговорите на този въпрос са на база на онези 27,6% от учениците, които са отговорили, че биха избрали нещо друго, ако имат възможност да коригират избора си в 7 клас.

Въпрос №15: Къде виждате бъдещата си професионална реализация?

Всеки трети ученик или 33,5% от анкетираните ще останат в родните си места, за да се реализират професионално. Друга голяма група от 40,8% виждат професионалната си реализация в друг голям град на България, различен от гр. София. В столицата ще търсят реализация 16,5% от анкетираните, а в малък град или село 1,8%. В чужбина ще се реализират 27,1% от учениците, като 16,1% ще търсят реализация в страна от Европейския съюз, а 11% в страна извън ЕС.

Въпрос №16: Респонденти по пол

Броят на учениците, участвали в анкетирането е 222, като младежите са 62,2% от общия брой. Като цяло в професионалните паралелки в област Габрово има записани повече момчета, отколкото момичета.